

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, ponedeljek 16. avgusta 1937

Cena posamezni številki din 1.50

Gospodarstvo in javno mnenje

Po pravici se čujejo iz gospodarskih vrst pritožbe, da odločujoči krogi mnogo premalo in mnogo preslabo informirajo našo javnost. To se zlasti vidi pri raznih trgovinskih pogajanjih. Le še izjemoma se dogodi, da bi bili naši gospodarski ljudje vprašani za njih želje in nasvete, a dogodi se celo to, da je pogodba že sklenjena, a naši gospodarski ljudje še ne vedo natančno, kako se glasi pogodba. Navadno izvedo za njih natančno vsebino šele iz tujih listov. Da se s tem napravlja našim ljudem velika škoda, ker se ne morejo novi pogodbi tako hitro prilagoditi ko njih tuji konkurenti, je jasno. A tudi v naši notranji gospodarski politiki je polno primerov, ko je bila naša gospodarska javnost prepozno ali preslabo informirana. Koliko zla in nezadovoljstva so povzročili razni čez noč izdani predpisi in s kako majhnim trudom bi se moglo vse to nezadovoljstvo preprečiti, če bi se dala našim gospodarskim ljudem vsaj kratka, a pravočasna informacija! Zato z vso pravico zahtevajo naši gospodarski ljudje, da jih odločujoči krogi bolje, točneje in hitreje informirajo.

Podobno dolžnost pa imajo tudi gospodarski ljudje sami. Kakor njih premalo informirajo odločujoči, tako oni premalo informirajo drugo javnost. Nekatera podjetja celo smatrajo, da bi bilo pod njihovo častjo, če bi javnosti govorila o svojem delu, svojih potrebah in zahtevah. Celotno takrat, kadar se v javnosti odkrito nastopa proti njihovim interesom, smatrajo za zadostno, da prav na tistem pojasnijo na odločujočih mestih, kako je s to stvarjo. A takšno postopanje ni pravilno, ker živimo na vse zadnje vendarje v demokratični dobi, ko odločajo volivne množice, pa čeprav vsa naša demokracija ne bi bila dosti vredna.

Tako n. pr. je v naši javnosti priljubljena zahteva, da je treba vse zaščitne carine odpraviti. Nikakor ne tajimo, da uživajo nekatera podjetja v resnice previšoke zaščitne carine, toda še več je takšnih podjetij, ki morejo dokazati, da uživajo po pravici to zaščito in le na korist celote. Mnoga podjetja pa so tudi brez zaščite, a vendar se tudi proti njim obrača gonja, ki je zvezana z zahtevami po odpravi zaščitne carine. Zakaj ta podjetja v javnosti ne razložijo, kako je vsa stvar, zakaj s pravilnim informiranjem javnosti ne onemogočajo hujškarji proti sebi?

Silno mnogo se tudi operira v naši javnosti z velikanskimi zasluzki, ki da jih delajo po vrsti vse naše tovarne in vsi naši gosti. Tudi na te napačne vesti naša podjetja navadno ne odgovarjajo, pa čeprav bi se morala zavedati težkih posledic, ki morajo nastati zanje, če bo to mnenje v javnosti prodrlo. Več ko polovica vse animoznosti proti gospodarskim ljudem v naši javnosti bi takoj odpadla, če bi gospodarski ljudje bolj informirali javnost.

Neinformiranje javnosti pa ima še druge slabe posledice. Vsi gospodarski ljudje čutijo živo potrebo, da bi se vodila v naši državi pravilna gospodarska politika.

Ali kako se naj ta vodi, če pa gospodarski ljudje na praktičnih primerih ne pokažejo, kako bi se pravilno morali zastopati naši gospodarski interesi! Z živimi primeri je treba delati propagando za dobro gospodarsko politiko in potem bo tudi vsa javnost zahtevala takšno politiko.

A ne samo velika industrijska podjetja, temveč tudi mali in srednji trgovci delajo to napako, da premalo informirajo javnost. Ne zadostuje, če se s splošnimi stavki govori o škodljivosti raznih davčnih in drugih privilegijev, temveč čisto konkretno je treba pokazati, kako se kaže ta škodljivost. Ne samo prizadeti trgovci

mora poznati to škodljivost, temveč vsa javnost in potem bo boj proti tem privilegijem znatno lažji in znatno učinkovitejši. Pomoc, ki jo more nuditi javno mnenje, nikakor ni majhna, ker le sila malo ljudi je, ki se morejo docela otresti javnega mnenja.

Gospodarski ljudje premalo informirajo javnost, a tudi premalo store, da bi imeli večji vpliv na javnost. Tako je mnogo, sicer zelo uvidnih gospodarskih ljudi, ki mislijo, da je čisto vseeno, če imajo svoje glasilo ali ne. In svoje zmote ne spoznajo niti takrat, ko vidijo, da list, ki ga podpirajo z inserati in naročnino, nastopa proti njihovim interesom.

Premalo se zavedajo gospodarski ljudje pomena javnega mnenja in v tem je eden glavnih vzrokov vse animoznosti, ki vlada proti gospodarskim ljudem in tu je vzrok, da se izda toliko odredb na škodo gospodarstva. Nikdar pa tudi ne bodo gospodarski ljudje doživeli, da bi se njihove zahteve in potrebe v zadostni meri upoštevale, če ne bodo delali na to, da si priskrbe potrebni vpliv na javnost. Ne le vsako gospodarsko podjetje samo mora imeti dober glas, temveč tudi vsa podjetja skupaj. In to se more doseči le na ta način, da se potrudijo gospodarski ljudje, da bodo imeli resničen vpliv na javno mnenje.

so se pokazale v trojnem oziru. Na rentnem trgu so dosegli tečaj višino, ki znatno presega nivo, kakor je bil ustvarjen za devalvacijo. Triodstotna večna renta, ki je padla pred drugo devalvacijo na 60, se je zopet dvignila na 75. Rentni indeks, ki je sredi julija padel na 70,7, se je sedaj dvignil na 79,1%. Tudi na obligacijskem trgu se kaže zboljšanje. Dvig tečajev je tu tem bolj pomemben, ker ni bil dosežen za intervencijo rentnega izravnalnega fonda. Istočasno pa je popustila napetost tudi na deviznem trgu. Tudi ta uspeh je bil dosežen brez intervencije izravnalnega fonda. Deloma je bil ta uspeh dosežen zaradi povečanega tujskega prometa (pariška razstava), deloma pa zaradi ugodne presoje vladnih proračunskih ukrepov. Tako je mogla Francoska banka tvegati, da je znižala diskontno mero od 5 na 4 odstotke, ne da bi se morala bati, da bi prišla v navskrižje s tržnimi tendencami, kakor se je to zgodilo lansko leto, ko je znižala obrestno mero. Ni izključeno, da bo obrestna mera še znižana, ker se je izjavil finančni minister Bonnet za politiko cene-nega denarja.

Zaradi te zboljšane situacije je mogla vlada tudi razpisati konsolidacijsko posojilo za bone, ki zapadejo oktobra meseca. Vlada je razpisala to posojilo že sedaj, da ne bi morala ob razpisu posojila v zadnjem trenutku sprejeti pretežkih pogojev. Ker bo obrestna mera novega posojila znižana, pomeni novo posojilo tudi olajšanje za državno blagajno.

Na podlagi vsega tega se more reči, da je bilanca, ki jo more predložiti Chautempsova vlada po le šesttedenski dobi, vsekakor ugodna. Ima pa vlada Chautempsa tudi srečo, ker se je zboljšal splošni svetovni gospodarski položaj in ker donaja pariška razstava Franciji mnogo tujih deviz.

Še nobeno pravo zboljšanje pa se ne kaže v zunanji trgovini ter v zvišanju produktivne aktivnosti francoskega gospodarstva. Vendar pa se zaradi tega še ne smejo delati nikaki negativni zaključki. Kajti gospodarstvo se mora najprej novim razmeram prilagoditi in mora nekaj časa preteči, da bo novi položaj tudi povečal produktivno aktivnost. Upati je, da se bo to tudi doseglo, ker ima vlada za seboj izkušnje prejšnje dobe in zato tudi ostro nadzira gibanje cen. Stranke, ki tvorijo vladno večino, so sprejele od prebivalstva zahtevane žrtve ter podpirajo vlado zanesljivo. Vse pa kaže, da se je tudi kapital sprijaznil z novim položajem, ker je uvidel, da je tudi zanj bolje, če se izvaja Bonnetov sanacijski program, ki sloni na liberalni podlagi, kakor pa da bi se izvajal s prisilnimi ukrepi socialistične vlade.

Po vsem tem se more sklepati, da se bo francoski vladi posrečilo, da doseže tudi drugo etapo ozdravljenja francoskega gospodarskega življenja in ta druga etapa je dvig produkcije in povečanje izvoza.

Trgovski kongres je odložen

V četrtek je bila v Beogradu seja Centralnega predstavništva, katere se je za slovenska združenja trgovcev udeležil predsednik Zveze Stane Vidmar. Na seji se je obravnavalo tudi vprašanje vsedravnega kongresa, ki bi moral biti le-

„Ta-Ta“ pripravlja podružnico v Novem Sadu

Ali je domače trgovstvo proti tujemu velekapitalu res brez moči?

V Novi Sad so prišli zastopniki veleblagovnice »Ta-Ta«, da pripravijo otvoritev podružnice. Sicer je še vedno v veljavi uredba, ki prepoveduje ustanavljanje veleblagovnic, toda ta uredba lastnikov tuje veleblagovnice »Ta-Ta« dosti ne moti. Pravijo namreč, da uredba o prepovedi veleblagovnic itak ne bo več podaljšana in bo torej »Ta-Ta« v oktobru brez vseh neprilik mogla v Novem Sadu, kasneje pa še v drugih mestih odpreti svoje podružnice. Zmagovitega pohoda tujege velekapitala po Jugoslaviji pač nihče ne more ustaviti! Tako si pač mislijo gospodje!

In žalibog moramo dostaviti, da se niti tako zelo ne motijo. Uredba o prepovedi veleblagovnic je v veljavi, v Beogradu pa veleblagovnica »Ta-Ta« nemoteno posluje. In ne samo nemoteno, temveč tudi zelo dobro, pa čeprav ne prodaja niti ceneje ko drugi trgovci, še manj pa da bi nudila boljše blago. Zelo bi priporočali vsem gospodom, ki govorijo o veliki socialni zaslugi veleblagovnice »Ta-Ta«, ker da omogoča tudi najbolj revnim slojem nakup blaga, da si ogledajo izložbe »Ta-Ta« in tam razstavljene predmete! Morda bodo le spoznali, da ta socialna zasluga ni baš tako velika!

Pravna plat pri »Ta-Ti« pa je še bolj zamotana. Po uredbi so veleblagovnice, kakor že povedano, prepovedane, v Beogradu pa kljub temu deluje veleblagovnica »Ta-Ta« nemoteno, v Zagrebu je podružnica »Ta-Te« po isti uredbi zaprta. V Novem Sadu pa pripravljajo »Ta-Ta« novo podružnico, ker sedanja uredba ne bo več podaljšana. V vsej državi vlada en zakon, kakor se vedno znova zatrjuje, kljub temu pa v enem kraju more po uredbi prepovedana veleblagovnica poslovati, v drugem pa ne. V katerem kraju se krši zakon? Kajti v enem se gotovo, če res velja za vso državo en zakon.

Vse trgovstvo Jugoslavije se je brez izjeme in kar najodločnejše izreklo proti veleblagovnicam. Ne samo srbski trgovci, temveč tudi slovenski in hrvaški so enako solidarno nastopili proti tem veleblagovnicam. Vsi ti trgovci so sami naši domači ljudje, ki ne plačujejo samo državi mnogo davka, temveč ki plačujejo tudi v prav izdatni meri narodni davek. Veleblagovnica »Ta-Ta« pa je last tu-

jega kapitala, ki ne plačuje niti primeroma toliko državnega davka ko naši domači trgovci in ki narodnega davka sploh ne plačuje. Interesi domačega trgovstva pa se pri veleblagovnicah križajo z interesi tujega kapitala. Zato je potrebno, da se državna oblast odloči za eno ali drugo stran. Samo naravno je, da bi se državna oblast smela odločiti samo za domače ljudi in proti tujemu velekapitalu. Dosedaj se je oblast tako tudi odločila in zato je uredba o prepovedi veleblagovnic v veljavi — toda veleblagovnica tudi »Ta-Ta« pa že računa s tem, da bo z oktobrom oblast čisto na njeni strani, ker da uredba o prepovedi veleblagovnic ne bo več v veljavi.

Vprašamo: Kako more priti »Ta-Ta« do tega mnenja? Kaj ji daje pogum, da se ne boji investirati stotisoče za novo podružnico, čeprav je uredba o prepovedi veleblagovnic še v veljavi? Tem bolj nas mora ta pogum za riziko presenetiti, ko ima vendar »Ta-Ta« svoje lokale v Zagrebu zaprte! Če se je kljub temu odločila »Ta-Ta« za ustanovitev nove podružnice, potem mora res že imeti neka jamstva, da bo njena podružnica v Novem Sadu mogoča. Kdo pa ji je mogel dati ta jamstva? Kje je tista sila, ki daje »Ta-Ti« pogum za njen optimizem?

To vprašanje bi se na vsak način moralo razčistiti, da bi spoznali tiste, ki zavoljo interesov tujege velekapitala uničujejo domačo nacionalno trgovino!

Z vsem poudarkom znova po-

Zboljšanje finančnega položaja Francije

Prvi uspehi Chautempsove vlade

Vlada Chautempsa je že šest tednov na krmilu in listi so že začeli sestavljati prvo bilanco njenega dela. Predvsem morajo konstatirati, da je nastalo znatno pomirjenje in da kaže barometer na stalno zboljšanje. Ni pa to pomirjenje le slučajen uspeh počitnic, ko pada zanimanje za javna vprašanja, temveč posledica ukrepov, ki jih je izdala Chautempsova vlada.

Predvsem je omeniti prizadevanje vlade, da napravi red v državnem gospodarstvu in da doseže

navljamo: Vprašanje veleblagovnic je boj domačih nacionalnih ljudi s tujim velekapitalom in tistimi našimi podrepaniki, ki so zaradi osebnih koristi uglaševali temu tujemu kapitalu pot v našo deželo. V tem boju sme biti oblast samo na strani domačih ljudi, ker ti branijo, da se ne poveča brezposelnost in da ne odhaja zaslužek naših ljudi v tujino.

Ne gre tu za nobeno animoznost proti tujemu velekapitalu, temveč le za to, da se tuji kapital ne udeležuje v naši državi na ta način, da odjeda našim ljudem kruh. Brez tujege kapitala smo si ustvarili svojo domačo trgovino, ki je bila vedno tudi trdna opora vsega našega nacionalnega življenja. To svojo zaslužno domačo trgovino si tudi hočemo ohraniti, tuji velekapital pa si naj poišče druga polja za svoje udejstvovanje — ali pa je njegova služba v naši državi čisto odveč.

Ne gre v boju proti veleblagovnicam le za interese našega domačega trgovstva, temveč za nacionalne interese, na katere oblast nikdar ne sme pozabiti! Zato tudi upamo, da bo oblast storiła svojo dolžnost in da bo uredba o prepovedi veleblagovnic ne samo podaljšana, temveč tudi tako izpopolnjena, da ne bo nihče mogel uredbe napačno tolmačiti.

Treba je poskrbeti, da bo tudi za veleblagovnice — in naj jih ščitijo še tako močni od tujege kapitala plačani posredniki — veljal zakon, in sicer v vsej državi le en zakon.

proračunsko ravnovesje. V ta namen je zvišala davke in razne pristojbine za 10 milijard, istočasno pa je znižala izredni proračun za 23 milijard na 24 milijard. Seveda je treba še počakati, če bo praksa tudi dosegljivost teh števil dokazala. Toda brez ozira na to, je vlada s svojimi ukrepi dokazala, da ima resno voljo, da neha z zapravljanjem in da spravi državne finance v red, pa čeprav bi bile v ta namen potrebne tudi velike žrtve.

Dobre posledice tega postopanja

tošnja jesen v Zagrebu. Soglasno se je sklenilo, da je zaradi izrednih razmer, ki vladajo v Zagrebu, letos trgovski kongres v Zagrebu nemogoč. Zato se je sklenilo, da se kongres odloži na spomlad.

Obširnejše poročilo o seji Centralnega predstavništva priobčimo v prihodnji tedenski številki.

Jesenski velesejem v Ljubljani

bomo imeli letos od 1. do 12. septembra. Prireditelji bo obsegala celo vrsto kulturnih in gospodarskih razstav, ki bodo zavzemale okrog 40.000 m² prostora.

Največja izmed teh razstav bo razstava slovenskega novinarstva,

ki bo zavzemala 4 razstavne zgradbe. Tu bo podan prikaz in razvoj naših pisanih in tiskanih novin, novin v podobi, govornih in petih novin ter novin v živi sliki. Vse to bo poživljeno z raznimi strokovnimi razstavnimi objekti. Tako bo razstavljena moderna tiskarna v obratu, model tovarne papirja v obratu itd. Tekom razstave bo izhajal sejmski dnevnik, ki ga bodo urejevali kar tam na velesejmu.

Slovenski misijonarji prirede etnografsko in misijonsko razstavo »Indija«. Ta razstava nam bo prikazala tajne in čare nam tako tuje Indije, njeno kulturo, v glavnem pa delovanje slovenskih misijonarjev.

Razstavo »Materi za otroka« priredi Zveza gospodinj v Ljubljani. Razstava bo obsegala higieno, zdravstvo in vzgojo otroka v predšolski in šolski dobi, prehrano, obleko, igrače itd.

Javnost bo tudi tokrat zanimala umetnostna razstava slovenskih likovnih umetnikov. Cvetlično razstavo priredi »Klub ljubiteljev cvetlic« v Ljubljani, ki bo gotovo zelo pestra. Izpopolnjena pa bo ta razstava še z razstavo eksotičnih ribic in pa z razstavo metaljev. Ljubitelji sadjarstva si bodo mogli ogledati vzoren sadni vrt, zasajen s plemenitim špalskim sadnim drevjem. Med nami je zelo mnogo rejcev malih živali. Zato na velesejmu ne bo manjkala razstava malih živali, ki jo priredi društvo »Zivalcač«. V posebnem živalskem vrtu pa bo na ogled dlakasta in pernata divjad naših gozdov. Pri vsem tem pa seveda ne bo manjkalo razstav raznih industrijskih in obrtniških proizvodov, med njimi tudi slavno znana razstava pohištva.

Harmonika je postala naš splošen narodni instrument. Jugoslovanski harmonikarji se bodo udarili za jugoslovansko prvenstvo v nedeljo dne 12. septembra. Utrujenim in zabaveželnim bo na razpolago lepo zabavišče, kjer se bodo mogli odpočiti in okrepiti ob izvršnih domačih jestvinah in pljačah. Koncerti, ples, velikomestni variete s prvovrstnimi atrakcijami bo nudil dovolj zabave. Pri popoldanskih varietejnih predstavah, ki bodo na prostem, ne bo vstopnine.

Na železnicah ima vsak obiskovalec polovično voznino. Na odhodni postaji naj poleg cele vozne karte do Ljubljane kupi še rumeno železniško izkaznico za din 2.—. Na velesejmu bo dobil velesajmsko legitimacijo in potrdilo o obisku, nakar bo imel brezplačen povratek. Potovanje v Ljubljano je dovoljeno od 27. avgusta do 12. septembra, povratek pa od 1. do 17. septembra.

Dvig cen

na svetovnem trgu se najbolj jasno vidi iz angleške trgovinske bilance. Tako je Anglija v prvem letošnjem polletju uvozila po količini za 4,5% pšenice manj ko lani, po vrednosti pa za 44% več. Koroze je uvozila po količini za 3% več, po vrednosti pa za 50%. Še

bolj se vidi dvig cen pri kovinah. Svinca je n. pr. uvozila Anglija manj, plačala pa je zanj 70% več ko pred enim letom za večjo količino. Surove volne je uvozila Anglija po količini za 15% več, po vrednosti pa za 20%. Povečale pa so se cene predvsem za surovine, kakor se vidi iz naslednjih števil. Težka industrija je izvozila po količini blaga za 17% več, po vrednosti pa samo za 27%.

Angleška trgovinska bilanca je bila zato pasivna za 191,6 milijona funtov, to je za 23,33 milijona funtov več kakor leta 1936.

Tragedija nezaposlenega čevljarja

V zagrebških listih čitamo naslednjo vest:

»Potem ko je razbil več Batinih izložb, je bil brezposelni čevljar Franjo Nihil iz Dalja obsojen ter

je odsedel nekaj dni v zaporu. Vi-deč, da je ostal v boju proti Bati čisto osamljen, se je zastrupil.«

Tragedija brezposelnih čevljarjev se nadaljuje brezobzirno. Tuji kapital je res blagoslov za našo deželo.

Izvoz naše živine na Reko

Na Reko je prišel dr. Petrovič, šef odseka za izvoz živine pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Obenem z njim sta prišla na Reko tudi nar. poslanec Josip Benko in Janko Badžak. Na Reko so prišli zaradi ureditve izvoza jugoslovanske živine skozi Reko, kjer naj bi bil glavni trg za našo izvozno živino v čezmorske kraje. Naš izvoz živine naj bi se podobno uredil, kakor se je uredil izvoz madžarske živine. V svobodni luki bi dobila naša država svoje posebno mesto. Naša živina bi prihajala

na Reko iz Sušaka. Kakor se poroča, potekajo pogajanja ugodno.

»Službeni list«

kralj. banske uprave dravske banovine z dne 14. avgusta objavlja: Ukaz o preimenovanju občine Zidanem most v občino Loka pri Zidanem mostu — Uredbo z zakonsko močjo, s katero se uveljavljata zakonik o sodnem postopku v civilnih pravih in uvodni zakon za zakonik o sodnem postopku v civilnih pravih v območju velikega sodišča v Podgorici — Uredbo o državni intervenciji na pšeničnem trgu v gospodarskem letu 1937/38 — Poslovnik o poslovanju posvetovalnega odbora za svilarstvo — Ustanovitev katastrske uprave za okraj Škofja Loka s sedežem v Škofji Loki — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Tehnični in poslovni napredek

Zanimive ugotovitve italijanskega ekonomista

G. Luigi de Simone, član komisije za racionalizacijo v Ženevi, je izdal drobno knjižico z gornjim naslovom, v kateri navaja glavne probleme blagovnega gospodarstva. Iz te knjižice smo z avtorjevim dovoljenjem posneli naslednji članek.

I.

Vsaka tehnična prenovitev uvaža v proizvodni sestav gospodarske in družbene preobrazbe in motnje. To je očitno. Gre pa za vprašanje, katere učinke smemo šteti kot »normalne« ob vsaki novoti.

Industrijski vek označujeta točno dva pojma, ki ga razlikujeta od vseh oblik dosedanje civilizacije. To je predvsem tok proizvodnje ali produktivni proces, ki se v vsaki stroki neprenehoma spreminja, spopolnjuje, razvija, tako da v razdobjih, in sicer vedno tesnejših, potrebujemo novo orodje in notranjo organizacijo (delitev dela in panog). Drugič pa je odločilno porajanje vedno novih industrij, ki pridobivajo dotlej neznanne izdelke, in dostikrat povzročijo posredno ali neposredno smrt »stare« industrije.

Mimo tega moramo upoštevati posebnost strojev in njih delovanje, ki imata svojo logiko in kjer odloča načelo »večje storitve ob manjšem naponu«. To je vzrok, da se vsak sestav mehaničnega dela teži razviti v dve smeri: zvišati obseg in trajno zboljševati izdelavo.

Ne smemo pa pozabiti, da so glavni pogoji gospodarski za vse industrije, ki delajo za trg. Napredek industrije čakajo povsod težkoče, ki jih mora premagati, kar zavisi od računa, napak, ljudskih želja in kar postane počasi breme. Težkoča je delovna človeška moč, ki nerada sprejema spremembe, se le počasi privadi novi stroki in v nji utrdi. A računati je še z neugodno razdelitvijo prebivalstva.

Med važnimi pogoji je slaba stran vseh iznajdb, da gredo navadno bolj v štednjo dela kot pa kapitala. Zbiranje kapitala za uvedbo novih metod je zamudno in drago.

Težnja gospodarstva, da uvaža nove sestave proizvodnih činitelev, se zaradi teh ovir ne more naglo uresničevati. Pogosti so prevrati, a jih moramo upoštevati po-

sebej, ker niso srednja mera. Sicer pa v svetu naglih sprememb, ko se večji učinki sploh ne morejo uveljaviti, moramo prav tako računati z vzvratnimi sunki, zlasti če upoštevamo valoviti razvoj industrije.

Gibalne prvine sprememb, razlik in napredka so in bodo povzročale valovanje industrije. Važno je vprašanje, ali ga večja raba stroja še povečuje.

Gotovo omogoča sedanja mehanizacija človeškega dela izdelovati v kratkem času velikanske množine blaga. Toda splošna uporaba kemije in elektrike zagotavlja zlitost proizvodnje, ki tudi sicer ne bi bilo dobro, če bi se pretrgala. Če ne spremene trga nevidne sile, si lahko izkušnje prece-

nimo količino potrebnih zalog za tekočo prodajo blaga v vseh industrijskih in trgovinskih strokah, čeprav ne kot končno in za vse stopnje gospodarskega cikla.

Važno je, da splošna zvišba proizvodnje ne povzroči nujno gospodarskega zastoja, tudi če ostane denarni obtok majhen. Lahko zniža blagu skupno ceno, ne pa nujno tudi celotni dohodek proizvajalcev, kar bi seveda zastavilo proizvodnjo. Nagli upadek gospodarstva z uničenjem cen torej ni posledica zvišane proizvodnje, marveč je posledica zmanjšane potrošnje. Dokler je denarni obtok iz potrošniških dohodkov sorazmeren količini proizvodnje, dotlej tudi popolnoma zadošča.

(Dalje prihodnjič)

Razstava slovenskega novinarstva

Na jesenskem ljubljanskem velesejmu od 1. do 12. septembra

bodo prednjačili naši novinarji s svojo obsežno in zanimivo razstavo slovenskega novinarstva. Razstava bo nameščena v petih razstavnih zgradbah. Častno predsedstvo ji tvorijo gg. ministri dr. Anton Korošec, dr. Albert Kramer in dr. Fran Kulovec. Razdeljena bo v tri glavne skupine novinarstva: prikaz in razvoj naših pisanih in tiskanih novin. Novine v podobi, govornje in pete novine. Novine v živi sliki. Ogromno gradivo bo prikazano tako zanimivo in živo, da bo presenečen sleherni obiskovalec. Mnogo prostora bo posvečena kulturno-zgodovinskemu razvoju slovenskega novinarstva in njegovih predhodnikov ter prikazu vsega današnjega novinarstva in slovenskega novinarja s stanovske in socialne strani. Stara tiskarna in stara papirnica bosta poživljali ta oddelek. Tudi znanstveni statistiki novinarstva bo dodeljen lep prostor. Poseben oddelek je določen za razstavo naših novin v inozemstvu in za tujezični tisk v Sloveniji. Posebne oddelke bodo izpopolnjevali delavski tisk, kmetijski tisk, ženski tisk, mladinski in dijaški tisk, nabožni tisk, nacionalni tisk, tujskoprometni tisk itd.

Oddelek za poročevalstvo bo opremljen s krasnimi nazornimi grafikoni, slikami in modeli. Naj omenimo samo kompletno radiooddajno postajo na kratke valove, ki bo v obratu, aparaturo za prenos slik v daljavo, Hello aparat za brezžični daljnopis, Siemensov daljnopis, model svetovne poročevalske službe itd. V oddelku za poročevalstvo bo zastopana tudi ljubljanska radijska oddajna po-

stava s studijem in ojačevalno napravo v obratu.

Zanimanje bo vsekakor vzbujalo opremljeno uredništvo in moderna tiskarna. Tu bo urejevan in tiskan pred občinstvom dnevnik, ki bo izhajal na velesejmu. Pa tudi uprava lista in ekspedit bosta na razstavi nazorno prikazana.

V posebnem paviljonu bodo prikazane novine v podobi. Predvsem bodo obiskovalci tu spoznali zgodovino naše ilustracije in grafike sploh od najstarejših časov pred Trubarjem do današnjega dne. Da bo pa tudi v tem paviljonu polno življenja in gibanja, poskrbe naši grafiki, ki bodo obiskovalcem kazali vse tehnike od lesoreza in bakroreza do litografije in fotokemičnih reproduktivnih procesov. Pred gledalci bodo risali, rezali, gravirali, jedkali in tiskali. V tem oddelku bo nameščena tudi moderna klišarna v obratu, razstava karikatur in fotografska razstava. Naj omenimo še krasne razstave, ki jih pripravljajo naše tiskarne in založništva.

V posebnem paviljonu bomo poslušali govornje in pete novine ter gledali poročila v živih slikah. Vsak dan bodo tekli filmski žurnali, poučni filmi o novinarstvu in tisku, prav tako pa tudi filmi o naših dogodkih. Zelo zanimive bodo tudi ustne novine, kjer bomo osebno spoznali naše najprominentnejše novinarje, pete novine s starimi, veselimi pesmicami o razburljivih dogodkih bo pa prepeval oktet akad. pevskega zbora z dobrimi solisti. Novinarske razstave se ne da opisati, treba jo je videti.

Širite »Trgovski list«!

Politične vesti

Notranje ministrstvo je izdalo razglas, v katerem svari javnost, naj ne naseda alarmančnim vestem, vsem oblastem pa naroča, da brezobzirno nastopijo proti vsem, ki bi širili vznemirljive vesti.

Bolgarska bo baje v kratkem vstopila v Balkansko zvezo, kakor se poroča iz Bukarešte. Omeniti pa je treba, da se je to že večkrat poročalo, a so se doslej te vesti še vedno izkazale kot neresnične.

Pariški »Jour« poroča, da bo angleški zunanji minister Eden odstopil, ker bi se s tem olajšal sporazum med Veliko Britanijo in Italijo.

Ker so kitajske čete zasedle severno šangajsko postajo, ki spada že v demilitarizirano cono, so Japonci ultimativno zahtevali, da se kitajske čete takoj umaknejo. Kitajci pa so to zahtevo odbili ter nasprotno zahtevali, da Japonci zapuste kitajska tla. Japonci so nato začeli obstreljevati kitajske položaje. V bitki, ki se je nato razvila, se je izkazalo, da so kitajske čete sicer mnogo bolj številne, toda Japonci mnogo boljše opremljeni. Poleg tega podpira japonsko pehoto 33 japonskih vojnih ladij, ki so zasidrane pred Šangajem.

Krvava bitka za Šangaj se je začela med Kitajci in Japonci. Kitajci so se v premoči in so na dveh krajih potisnili Japonce nazaj. V mestu samem se vodi tudi poulična borba ter so fronte kitajskih in japonskih čet zelo blizu. Kitajski odpor je mnogo močnejši kakor pa so računali Japonci, ki zato zahtevajo nujno novih čet. Tudi letala posegajo na obeh straneh v borbo. Boji so silno krvavi in je bilo na obeh straneh zelo mnogo izgub. Zelo veliko pa je bilo ubitih v Šangaju tudi civilistov. Japonci napovedujejo, da ne bodo preje odnehal, dokler ne zrušijo Čankajsov režim, ki da je edini kriv protijaponske propagande na Kitajskem. Japonska vlada je imela sejo, na kateri je sklenila nove kredite za vojsko. Najbrže bo v septembru sklican japonski parlament, ki naj dovoli nove kredite za vojsko. Del japonskega časopisa zahteva, da se uvede vojaška diktatura, ker bi se s tem povečala vojaška sposobnost Japonske.

Splošno se smatra, da pomeni bitka, ki se je začela pri Šangaju, začetek kitajsko-japonske vojne. Po tridnevni bitki za prelaz pri Nankavu so se morali Japonci umakniti. Imeli so 1000 mrtvih in izgubili 6 tankov.

Zaradi bombardiranja Šangaja je bilo ubitih na stotine ljudi v evropskih koncesijah. Vse trgovinske ladje so zapustile Šangaj, v pristanišče pa prihajajo vedno nove ladje. Ni izključeno, da bodo bombni napadi na mednarodne koncesije imeli še težke posledice. Nemška vlada je prepovedala nemškim katolikom vsako romanje v Rim. Do prepovedi je prišlo, ker je nemške romarje vedno nagovarjal papež in jim govoril o stvarih, ki niso nemški vladi po volji. Vest, da bi nastala prepoved zaradi pomanjkanja deviz, je napačna.

Nemški veleposlanik v Rusiji je protestiral pri moskovski vladi zaradi številnih aretacij Nemcev. Baje je bilo te dni aretiranih 250 Nemcev.

V Graecu so člani patriotične fronte razbili okna vseh trgovin, v katerih je bila razstavljena Hitlerjeva knjiga »Mein Kampf«.

V Marseillu so odkrili frankistično špijsko organizacijo, ki je poročala zlasti o gibanju francoskih in španskih trgovskih ladij, namenjenih za Španijo. Večina ladij, ki je bila torpedirana od francoskih ladij, je bila topoljena po zaslugi te organizacije.

V bližini Tunisa je bil torpediran parnik »Compadore«, ki je bil last vlade v Valenciji. Vozil je v Španijo bencin. Parnik je torpedirala neka vojna ladja, ki ne pripada španski mornarici. Od 42 mož posadke je utonilo 7 mož.

V Cadixu so bile vse španske čete razorožene, ker so se pokazale kot nezanesljive. Edino italijanski in nemški prostovoljci smejo še nadalje nositi orožje. Tudi iz drugih krajev Francoske Španije poročajo o uporih vojaštva in prebivalstva.

Na elonističnem kongresu se je večina delegatov izjavila za angleški predlog delitve Palestine.

Iz Moskve demantirajo, da bi bil poskušen ali izvršen atentat na Vorošilova.

Tri velike oklopnice po 35.000 ton je naročila Rusija v Združenih državah Sev. Amerike. Vsaka oklopnica bo imela 9 405 cm kalibrskih topov. Vse tri ladje bodo veljale 150 milijonov dolarjev.

V Paragvaju so se uprle čete ter zavzele del glavnega mesta. Uprniške čete zahtevajo odstop vlade, vendar pa ta še ni odstopila.

harva, plestra in kemične snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere suš. munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Denarstvo

Teden na beograjski borzi

Pretekli teden je bil na beograjski borzi čisto počitniški, da ni bilo na efektivnem trgu skoraj nobenih izprememb. Vojna škoda je ostala na svojem starem tečaju 406,50. Mir na trgu je vladal tudi zato, ker imetniki državnih papirjev teh ne prodajajo, ker so čisto zadovoljni z višino njihovega obrestovanja. Denar, vložen v druge posle, je redko nosi večje obresti.

Promet je nazadoval ter je bil za skoraj polovico manjši ko prejšnji teden.

Več živahnosti pa je bilo na deviznem trgu. Središče zanimanja je tvorila klirinška marka, ki je pokazala zaradi zmanjšanja naših klirinških terjatev čvrsto tendenco. Žalibog pa ni tečaj nemške marke narastel polagoma, temveč skokoma, kar je bila posledica velikih količin mark, ki jih je nekdo vrgel na trg. Od začetnega tečaja 1.283 se je dvignil tečaj marke na 1.363, nakar je zopet nazadoval in se ustavil na 1.310'66 din. Dobro bi bilo, da bi Narodna banka skrbela, da bi bil tečaj nemške marke bolj stabilen. To je na vsak način v njeni močih.

Od drugih deviz je oslabil nekoliko avstrijski šiling, in sicer od 856 na 841, dočim so druge ostale neizpremenjene. Le grški boni so nazadovali od 31 na 30.

Ves promet je znašal 29,8 milijona din, za 3 milijone din več ko prejšnji teden. Največ je bilo prometa v markah (za 13,6 milijona), nato pa v Londonu (za 11,4 milijona) ter v Dunaju (za 3,6 milijona din).

Na svobodnem trgu so ostali tečaji skoraj neizpremenjeni. Cena napoleonora pa je neznatno narasla na 307.

Poštna hranilnica v juliju

Julija je naraslo število vlagateljev pri Poštni hranilnici za 6435 na 148.012 vlagateljev, hranilne vloge pa so se povečale za 18,6 na 1330,0 milijona din.

V čekovnem oddelku je bilo otvorenih 84 novih računov, da je njih skupno število naraslo na 25.208. Promet po teh računih je znašal 7.346,2 milijona din, od česar je bilo 55% brezgotovinskega prometa. Vloge po čekovnih računih so narasle za 26,5 na 1.657,6 milijona din.

Amerika ima preveč zlata

Nekateri poslanci ameriške republikanske stranke, ki so člani parlamentarne finančne komisije, so v posebni izjavi ostro napadli denarno politiko ameriške vlade, zlasti pa njeno kopičenje zlata. Poslanci zahtevajo, da se uporabi del zlata za odplačilo državnih dolgov. Preden se je začelo kopičiti zlato, je vlada izjavila, da bo 5 milijard zlata dovolj za uspešno interveniranje na denarnem trgu, da se ohrani tečaj dolarja. Danes pa je zlata podloga narasla že na 12 milijard dolarjev. Da je prišla država do te količine zlata, je plačala dvakrat več kakor pa so znašali produkcijski stroški za to zlato. Na ta način se zapravlja denar ameriških davkoplačevalcev v korist dežel, ki proizvajajo zlato.

Nemčija je v letošnjem prvem polletju izvozila zlata za 76 milijonov mark, uvozila pa za 147 milijonov mark. Ta višek uvoženega zlata pa ni izkazan v izkazih Reichsbanke.

Tečaj angleškega 3 in pol odstotnega vojnega posojila, ki je znašal v začetku leta še 106, je padel sedaj izpod nominala. Prav tako so padli tudi drugi tečaji državnih papirjev. Ta padec pa ne pomeni nobenega nezaupanja do državnih papirjev, temveč je posledica samo tega, ker so angleški finančniki za časa depresije nalašali denar v prvi vrsti v državne

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO TRGOVSKEGA LISTA

Devizno tržišče

Tendenca nestalna; promet din 5.272.812'78.

V primeri s predzadnjim tednom, ki je dosegel skupni devizni promet nad 6'6 milij. dinarjev, znaša nazadovanje tokrat blizu 1'4 milij. dinarjev. Na splošno je sedaj opazati nekakšno stalno padanje deviznih zaključkov, saj ne izkazuje prva polovica tega meseca niti celih 12 milijonov dinarjev.

Pri podrobnejši očitni kupčijske razgibanosti je omeniti predvsem ponoven znaten dvig prometa v nemškem privatnem kliringu, saj je bilo v zadnjem tednu prodano, oziroma kupljeno nemških mark za skoro 900 tisoč din več nego v predzadnjem tednu.

Devize:	predzadnji teden	minuli teden
(vse v tisočih dinarjev)		
Amsterdam	34	26
Berlin	2121	3034 priv. klir.
Bruselj	—	8
Curij	291	66
Din-deviza	246	312 avstr. pr. kl.
Dunaj	388	677 avstr. pr. kl.
London	2879	1003 priv. klir.
New York	570	131
Pariz	22	13
Praga	6	2
Solon	67	— boni
Trst	10	—

Iz gornje razpredelnice je razviden tudi dvig prometa v avstr. priv. kliringu, in sicer za več ko 300 tisoč dinarjev, dočim je občutno nazadoval promet z angleškimi funti, t. j. za skoro 1'88 milij. din.

Narodna banka je še nadalje posredovala v Curihu, Londonu in Parizu, seveda le do višine običajnega dnevnega deviznega kontingenta.

V privatnem kliringu so bili doseženi ti-le tečaji za:

Devize	Povpr. din	Pon. din
1937		
Amsterdam 9. VIII.	2398'65	2408'25
13. VIII.	2398'41	2408'01
Berlin 9. VIII.	1744'02	1757'90
13. VIII.	1745'03	1758'90
Bruselj 9. VIII.	730'45	735'52
13. VIII.	730'35	735'41
Curij 9. VIII.	996'45	1003'52
13. VIII.	996'45	1003'52
London 9. VIII.	216'13	218'19
13. VIII.	216'—	218'06
New York 9. VIII.	4304'76	4341'07
13. VIII.	4307'25	4343'56
Pariz 9. VIII.	162'71	164'15
13. VIII.	162'61	164'05
Praga 9. VIII.	151'33	152'43
13. VIII.	151'33	152'43
Trst 9. VIII.	227'44	230'52
13. VIII.	227'70	230'78

Od ponedeljka 9. t. m. na petek 13. t. m. dosežena tečajna razlika je bila pri devizi Amsterdam — 0'24 poena, Berlin + 1'01 poena, Bruselj — 0'10 poena, London + 0'13 poena, New York + 2'49 poena, Pariz — 0'10 poena in Trst + 0'26 poena. Praga je 13. t. m. beležila na bazi notic od ponedeljka, t. j. 9. avgusta, medtem ko je Curij notiral dosledno brez izprememb.

Devize	Povpr. din	Pon. din
1937		
Amsterdam 9. VIII.	2398'65	2408'25
13. VIII.	2398'41	2408'01
Berlin 9. VIII.	1744'02	1757'90
13. VIII.	1745'03	1758'90
Bruselj 9. VIII.	730'45	735'52
13. VIII.	730'35	735'41
Curij 9. VIII.	996'45	1003'52
13. VIII.	996'45	1003'52
London 9. VIII.	216'13	218'19
13. VIII.	216'—	218'06
New York 9. VIII.	4304'76	4341'07
13. VIII.	4307'25	4343'56
Pariz 9. VIII.	162'71	164'15
13. VIII.	162'61	164'05
Praga 9. VIII.	151'33	152'43
13. VIII.	151'33	152'43
Trst 9. VIII.	227'44	230'52
13. VIII.	227'70	230'78

papirje, sedaj pa ga zopet nalagajo v gospodarska podjetja. Zato je ponudba državnih papirjev narasla in njih tečaj nazadoval.

Efektivno tržišče

Tendenca za drž. papirje stalna.

Na našem efektivnem trgu je ostal položaj še nadalje bistveno neizpremenjen. Prometa ni bilo, dočim je bil dosežen tečaj za denar, oziroma blago pri:

	9. 8.	13. 8.	din	din
7% invest. pos.	89'—	89'—	90'—	90'—
8% Blair	93'—	93'—	95'—	95'—
7% Blair	84'—	84'—	85'—	85'—
7% Seligman	98'—	98'—	100'—	100'—
4% agr. obv.	52'—	52'—	53'—	53'—
4% drž. gar. agr. obv.	51'—	51'—	53'—	53'—
6% begl. obv.	76'—	76'—	77'—	77'—
	72'—	72'—	73'—	73'—
2 1/2% voj. škoda	405'—	405'—	407'—	407'—
	406'—	406'—	408'—	408'—

Nalik prejšnjemu tednu je tudi to pot beležila izmed privatnih vrednot edinole Trboveljska premogokopna družba, in sicer pretežno na bazi din 240— v povpraševanju, a din 250— v ponudbi.

Žitno tržišče

Tendenca za žito in mlevske izdelke čvrsta

Promet je bil malenkosten in še to le v pšenici. Cene koruze so ostale nespremenjene, prav tako ovs, ječmena in vseh mlevskih izdelkov, le nova pšenica se je pocenila za din 7'50 pri 100 kg, ker so tudi notice Prizada za novo pšenico za din 10'— nižje pri 100 kg, kot nam predločuje spodnja blagovna tečajnica zadnjega borznega sestanka.

Zito:	din	din
Koruzi:	95'—	96'—
suha, s kvalitetno garancijo, franko nakladalna postaja		

Pšenica:	din	din
nova, gor. ban., 78 kg 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	172'50	175'—
nova, gor. bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakl. postaja	172'50	175'—

Ječmen:	din	din
62 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	142'—	145'—
64 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	145'—	147'50
baranjski, spomladanski, 66 kg, pariteta Beli Monastir, dobava promptna	165'—	170'—

Oves:	din	din
zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavonsko postaja, plačljivo proti duplikatu	125'—	130'—

Mlevski izdelki:

Moka:	din	din
pšenična Og. banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	290'—	295'—
pšenična Og. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	290'—	295'—
pšenična 2. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	270'—	275'—
pšenična 5. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	250'—	255'—

Otrobi:	din	din
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	110'—	115'—
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	100'—	105'—

Nova pšenica (cene po pogojih Privilegirane a. d. za izvoz deželnih pridelkov)

Iko ladja:	kval.	din
Tisa I (od sev. meje do vključno Čuruga)	79/20%	180'—
Tisa II (od Zablja do ustja Tise)	79/20%	179'—
Begej	79/20%	179'—
Tisa Kanal (od Kule do B. Gradišta)	79/20%	178'—
Donava Kanal (od Crvenke do Bezdana)	78/79/20%	176'—
Kanal kralja Aleksandra	78/79/20%	176'—
Bačka (Donava-Banat, Donava-Baranja)	78/79/20%	178'—
Donava, Srem in Drava, Slavonija	77/78/20%	176'—
Donava, Srbija	77/78/20%—3%	175'—
Sava (Srbija, Srem, Bosna)	77/78/20%—3%	174'—

Lesno tržišče

Tendenca nespremenjena trdna.

V splošnem vlada na tukajšnjem lesnem trgu poletna, t. j. mrtva sezona. Pripravljajo se sicer večje kupčije zlasti z Nemčijo, ki se je zadnji čas zopet pojavila na našem lesnem trgu, vendar je izvoz v to državo zelo otežkočen in kompliciran ter zvezan s precejšnjim rizikom. Nemčija je namreč dala dovoljenja za izvoz deviz, a ta plačila, ki so bila izvršena za sedaj odpremljeno blago, bodo efektirana šele v mesecu februarju 1938, kar je pri sedanjih razmerah in mednarodnih zapletljajih pač vedno vezano na precejšen riziko.

Italija se precej zanima za naše blago, ker ima zelo velike potrebe, pa smemo upati, da bo prišlo že takoj v začetku jeseni do večjih kupčij. Po vesteh iz Italije bodo namreč prejeli italijanski trgovci v prihodnjem mesecu, t. j. v septembru večja uvozna dovoljenja.

V ostalem pa pri nas že skoro prvimanjkuje tesanega lesa, ker se čimdalje bolj forsira produkcija brusnega lesa za celulozo. Tudi po drvih je znatno povpraševanje.

Les:	din	din
Smreka, jelka:		
Hlodi I., II., monte	120'—	150'—
Brzojavni drogovi	140'—	160'—
Bordonali merkantilni	145'—	165'—
Filerji do 5/6"	140'—	150'—
Trami ostalih dimenzij	145'—	155'—
Škorete, konične, od 16 cm naprej	330'—	350'—
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej	350'—	380'—
Škorete, podmerne, do 15 cm	250'—	290'—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	250'—	270'—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	280'—	310'—
Kratice, za 100 kg	40'—	50'—
Brueni les za celulozo	120'—	130'—

Buker:	din	din
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	250'—	270'—
Deske-plohi, naravni, ostrirobi, I. in II.	330'—	360'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	280'—	310'—
Deske-plohi, parjeni, ostrirobi, I. in II.	510'—	550'—

Hrast:	din	din
Hlodi I., II., premera od 35 cm naprej	265'—	285'—
Bordonali	830'—	930'—
Deske-plohi, neobrobjeni boules	900'—	930'—
Deske-plohi, neobrobjeni, I. in II.	720'—	820'—
Deske-plohi, ostrirobi (podnice)	810'—	920'—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 cm	750'—	800'—
Frizi I., širine od 8 cm naprej	820'—	950'—

Oreh:	din	din
Plohi, nepar., I., II.	790'—	850'—
Plohi, parjeni, I. in II.	825'—	915'—

Parket:	din	din
hrastovi, za m ²	50'—	57'—
bukovi, za m ²	39'—	46'—
Železn. pragi 2'60 m 14x24		
hrastovi, za 1 komad	31'—	35'—
bukovi, za 1 komad	20'—	24'—

Drva:	din	din
bukova, za 100 kg	12'—	12'50
hrastova, za 100 kg	10'50	12'—

Oglje:	din	din
bukova, za 100 kg	35'—	46'—
scanella, za 100 kg	42'—	47'—

Občni zbori

Kmetška posojilnica na Vrhniki, r. z. z. o. z., bo imela 55. redni občni zbor 24. avgusta ob pol treh pop. v združni pisarni.

Povpraševanja.

Več tisoč kub. metrov brusnega lesa za celulozo.

Išče se večja količina desk tombante, prizmirano blago, v dimenzijah: 5/8" in 7/8" debeline, 9" z medijo, 13" dolžine, od 4" naprej medija, 6" širine.

Večje količine madrirov v predpisanih dimenzijah.

Večje količine smreke in jelke v angleških dimenzijah.

I./IIa. hrastove frize: v debelini 25 mm, v širinah 5, 6, 7, 8, 9, 10 cm, v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje.

Ia. neparjeni in parjeni bukove stebriči (ševroni) v raznih dimenzijah, ki se interesentom naknadno sporoče. Zaključki se lahko blago, ki bi se izdelovalo v prihodnjih mesecih.

Parjena, ostrirobo paralelno rezana bukovina I. in II. kvalitete.

Javorjeve neobrobjene deske I. in II. kakovosti, 18 mm debeline.

Neobrobjeni lipovi plohi I. in II. Hrastovi boules.

Brestovi boules in neobrobjeni plohi.

Deske smreka-jelka v III. in IV. kvaliteti 18/24 milimetrov debeline, dolžina 4 m, širina od 16 cm naprej: dobava sukcesivna.

Več vagonov jelovih in smrekovih desk v III in IV. kakovosti, 12 mm in 18 mm; dobava po dogovoru.

Škorete smreka-jelka, 12 mm; dobava promptna.

Neobrobjeni hrastovi plohi v I. in II. kakovosti.

Zunanja trgovina

Vsa živila, ki se izvažajo v Italijo, morajo imeti potrjena Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Vrednost letošnjih orehov, ki jih je pridelala Bosna za izvoz, se ceni na 30 milijonov din. Zbornica v Sarajevu je od vlade zahtevala, da ne dovolj obiranja orehov, dokler niso dovolj zreli.

Sadjarstvo se je v zadnjih letih v Hercegovini zelo razvilo, da bo mogla letos Hercegovina izvoziti približno 1000 vagonov sadja.

Izvoz smederevskega grozdja se je začel. Grozdje se plačuje po 3'20 do 3'40 din za kg franko vagon.

Romunske zamrle terjate v Turčiji znašajo 1,7 milijona turških lir. Turčija je ponudila Romuniji, da plača ta dolg z dobavo rud, zlasti kroma, kar pa je Romunija odbila ter zahtevala, da dobavi Turčija oljčno olje. Ker se je pa med tem izkazalo, da je oljčno olje v Grčiji cenejše, je Romunija ta predlog umaknila in se bodo začela pogajanja zaradi zamrlih terjatev znova.

Nemčija je morala lani uvoziti 10,2 milijona kub. metrov lesa, ker je sečnja v gozdovih dala samo 64 milijonov kub. metrov. Da se bo mogel uvoz zmanjšati, je nemška vlada odredila, da se v državnih gozdovih poseka za 1,2 milijona kub. metrov več lesa.

V zadnjih treh letih je bilo izdanih v Italiji 1263 dovoljenj za ustanovitve novih podjetij s kapitalom 1.033 milijonov lir. V novih podjetjih je zaposlenih skoraj 50.000 delavcev. 40 odstotkov novih tvornic pripada kemični industriji.

Ker je vlada v Washingtonu posodila Braziliji več rušilcev, so zlasti razburjeni v Nemčiji, ker vidijo v tem poskus, da bi se Nemčija izrnila z braziliskega trga, na katerem se je v zadnjem času zelo močno zasidral

Tujci kupujejo z našimi rudniki

»Montania«, ki je v rokah nemškega kapitala, je kupila bivše rudnike antimona v Krupnju in Lisi. Tudi rudniki svine, cinka in srebra v Srebrenici in v Bosni so prešli v last »Montanije«. Na čelu te družbe je bivši nemški poslanik v Beogradu Difour-Feronce, eden najintimnejših prijateljev doktorja Schachta.

Borska družba je kupila za 40 tisoč funtov podrinske rudnike v Krupnju, ki so bili last angleške družbe »Drina Mine Ltd.«.

Borska družba je odkupila tudi rudna ležišča v Ajvali.

Stanje naših kliringov

Narodna banka je objavila stanje naših kliringov na dan 7. avgusta. V primeri s prejšnjim tednom se je njih stanje izpremenilo takole (vse postavke v milijonih):

Aktivni kliringi:

	7. avgusta	31. julija
Nemčija	18,06	17,97 RM
Italija (stare terjatve)	42,93	44,12 lir
Poljska	12,67	12,69 din
Turčija	4,51	4,39 din
Spanija	2,67	2,62 pezeta

Stanje našega kliringa z Bolgarsko je bilo dne 7. avgusta aktivno za 30,576 din, dočim je bilo prejšnji teden pasivno za 67,935 din.

Pasivni kliringi:

	7. avgusta	31. julija
Italija (novi)	3,88	6,65 lire
Belgija	4,19	4,36 belg
Madžarska	10,85	12,46 din
Romunija	30,10	24,26 din
Češkoslovaška	119,56	120,97 Kč
Francija	1,42	1,33 fr. fr.
Svica	1,56	1,14 fr.

Nova delniška družba

Ban dravske banovine je dovolil ravnatelju Jug. banke v Ljubljani Josipu Ljubiću, inž. Slaviju Jenku, posestniku Tihomilu Jenku, industrialecu Kazimiru Bidni ter konstrukterju Stanku Bloudku, vsi v Ljubljani, ustanovitev delniške družbe »Triglav« za proizvodnjo in prodajo prevoznih sredstev. Namen družbe je montiranje in izdelovanje prevoznih sredstev na tovarniški način, njih nakup in prodaja na veliko in malo, izvrševanje rednega in izrednega prevoza oseb in blaga ter vršitev eksperimentov na polju konstruiranja vseh vrst sodobnih prevoznih sredstev. Osnovna delniška glavica družbe znaša 1.000.000 din, razdeljena na 1000 delnic po 1000 din.

Bolgarska je začela znova izkoriščati bakrene rudnike

Bolgarska ima 8 bakrenih rudnikov, od katerih pa nekateri že od l. 1933. niso več v obratu. Proizvodnja bakra na Bolgarskem je znašala l. 1902. samo 42 ton, a je že l. 1926. dosegla 35.000 ton. Zaradi svetovne krize je nato začela proizvodnja padati. Sedaj pa so se začele domače in tuje tvrdke znova zanimati za bolgarske bakrene rudnike. Zlasti prihajajo v poštev rudniki v Ikonomovu, Trudu, Istočniku in Roseni. Računa se, da bi mogli bolgarski bakreni rudniki dati na leto do 50.000 ton bakra.

Ruska proizvodnja žarnic

Ruska elektroindustrija se je v zadnjih letih zelo razvila. Medtem ko je krila proizvodnja ruskih tovarn v letu 1922. komaj 34% domače porabe, je bilo 1923/24. s 73 milijona žarnic krite že 64% porabe, l. 1925/26 pa s 145 milijona že 88%. Od l. 1927/28. pa uvoz žarnic sploh ni bil več potreben. Takrat je bila zgrajena nova tovarna Elektrozavod, ki je združevala vse moskovske tovarne žarnic. Elektrozavod je že v letu ustanovitve, t. j. l. 1928. proizvajal mesečno 92 milijona žarnic, s čimer

je postal največja tovarna te vrste v Evropi. Sedaj krije sam 85% celotne ruske porabe žarnic, proizvaja pa tudi žaromete, kino aparature, telefonske naprave itd. Tovarna izdeluje sama tudi volframove nitke, tako da je tudi v tem pogledu neodvisna od inozemskega uvoza.

Petrolejsko bogastvo Albanije

Po cenitvi italijanskih strokovnjakov vsebujejo petrolejska ležišča v okolici Devolija, ki se raztezajo na prostoru 700 ha, okoli 12 milijonov ton petroleja. Računa se, da bo italijanska družba

»Alpa« za izkoriščanje albanških petrolejskih vrelcev letno pridobivala do 240.000 ton petroleja. Družba ima koncesijo za 50 let ter bi v tem času popolnoma izpraznila ta ležišča. Vse instalacije je družba tudi zgradila na tem račun. Tako so vse naprave postavljene za dnevno pridobivanje 1000 ton petroleja. Od petrolejskih ležišč vodi 20 cm široka cev do Valone. Vsa cev je dolga 74 km ter je položena v zemljo en meter globoko, da je cev zaščitena pred izpremembami temperature. Italijani računajo, da so s tem preskrbljeni tudi za primer vojne, ker se bodo mogle italijanske ladje zalagati direktno iz te cevi.

Sladkor v gospodarstvu Jugoslavije

Zadnji zvezek »Arhiva ministristva poljoprivrede« prinaša razpravo inž. Zvonimira Višnjica o mednarodnih sporazumih glede sladkorja in o gospodarstvu s sladkorjem v naši državi. Kapaciteta osmih naših sladkornih tovarn znaša 125—130.000 ton sladkorja na leto. Naše tovarne pa še niso nikoli izrabile vse svoje kapacitete in je znašala v zadnjih letih povprečna letna proizvodnja 75 tisoč ton, t. j. 57,8% no izkoriščanje kapacitete. V letih 1927/28. do 1931/32. je bila proizvodnja sladkorja znatno večja in je dosegla 95.600 ton, t. j. 79,9% kapacitete. Zaradi splošne gospodarske krize je proizvodnja sladkorja občutno padla, vendar se kaže v zadnjih dveh letih izboljšanje.

Zaradi zmanjšane proizvodnje sladkorja se je vzporedno zmanjševala tudi s sladkorno peso obdelana površina. V letih 1927/28. in 1931/32. je znašala obdelana površina povprečno 52.100 ha, v zadnjih petih letih pa se je skrčila povprečno na 26.000 ha. Kljub temu, da je obdelana površina padla za več kot polovico, proizvodnja sladkorja ni v taki meri nazadovala. To pa zaradi tega, ker se je v zadnjih 10 letih znatno zvišal donos sladkorne pese na ha. Jugoslavija spada med države z minimalno porabo sladkorja. Povprečna letna poraba znaša na osebo 4,6 kg, dočim je povprečna evropska poraba sladkorja 19 kg, na Danskem pa pride na osebo celo 50 kg. Glavni vzrok majhne porabe je visoka cena sladkorja v naši državi.

Povečanje porabe bi bilo mogoče doseči v znatnejši meri le z delnim znižanjem cen sladkorja. Tovarne bi mogle bolj izrabiti svo-

jo kapaciteto in tako znižati sorazmerno produkcijske stroške. Trgovina bi tudi pri nižjih cenah prišla na svoj račun, ker bi zaslužila pri večjem prometu. Povečala bi se ne samo neposredna poraba sladkorja ampak tudi poraba v industrijske svrhe, produkcija bonbonov, čokolade, likerjev, sadnih izdelkov. Znižanje cene sladkorja bi imelo posebno važnost za industrijo sadnih izdelkov, ker za to obstoji možnost izvoza, ki je danes minimalna. Treba pa bi bilo sladkor za industrijo oprostiti plačevanja trošarine.

Povečanje porabe sladkorja bi seveda tudi omogočilo povečanje produkcije sladkorne repe. V zvezi s tem je povečanje porabe raznih odpadkov sladkorne industrije, melase in dr., ki se uporabljajo za prehrano živine.

Preteklo leto je producent sladkorne repe prejel 144,1 milij. din, dohodki sladkorne industrije so znašali 70 milij., trošarina na sladkor je vrgla 538 milij., davek na poslovni promet 29 milij., transport sladkorja z železnico 27 milijonov in transport sladkorne repe 27 milij. Če bi se naš konsum sladkorja povečal bi vsi ti dohodki mogli še prav znatno narasti.

Na izvoz sladkorja zaenkrat ne moremo misliti. Naš kontingent po prejšnjem petletnem sporazumu je znašal 1500 vagonov, kar bi po povprečnih cenah sladkorja v Trstu v letih 1933—1936. znašalo okrog 17 milij. din. Vsled visokih produkcijskih in transportnih stroškov v primeri s ceno, ki bi jo bilo mogoče v izvozu doseči, pa so naši kontingenti ostali neizkoriščeni. Zato je za naše sladkorno gospodarstvo edini izhod povečanje domače porabe.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:	847 — Hamburg: zastopniška tvrdka išče antimon regulus.
839 — Hamburg: les za furnirje,	
840 — Rotterdam: orehov in bukov les in ševroni.	
Deželni pridelki:	
841 — Basel: rženi rožiček letošnje trgatve v večjih količinah,	
842 — Poznanj: ržene in pšenične mekinje, franko vagon češkoslovaško-poljska meja Petrovice-Zebrzydovice, a la rinfusa, dobaviti v terminu avgust—september.	
Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:	
843 — Neftenbach (Svica): sir in surovo maslo,	
844 — Lumezzane S. Sebastiano (Brescia): predelana struna v snopičih po 10 do 22 cm za vojaške potrebe (šest stotov), uvoznik že ima uvozno dovoljenje.	
845 — Milan: kostna moka, suh kozji gnoj ter suha kri v prahu.	
Proizvodi rudarstva:	
846 — Winterthur (Svica) infuzorična azbestna vlakna za izoliranje,	
847 — Hamburg: zastopniška tvrdka išče antimon regulus.	
Kemični proizvodi:	
848 — London: butilni alkohol, butilni acetat in metilni diklorid,	
849 — Hamburg: ponuja se zastopnik za kemične, farmacevtske in tehnične proizvode.	
Industrijski proizvodi:	
850 — Amsterdam: ponuja se zastopnik za kavčuk, ki se uporablja za medicinske namene,	
851 — Milan: jeklene vrvi za avtomatične stroje velike hitrosti,	
852 — London: dve firmi iščeta klej,	
853 — Stockholm: vrvice,	
854 — Hamburg: kavčukasti plašči,	
855 — Beyrouth: vrvi in vrvarski izdelki.	
Razno:	
856 — Hamburg: surov vinski kamen,	
857 — Berlin: krpe za proizvodnjo kartona in sicer krpe katuna, jute, bombažne hlačevine,	
858 — Bruselj: uvoznika in iz-	

voznika družba išče zvezo z našimi industrijskimi in trgovskimi krogi, ki bi hoteli imeti poslovne stike z Belgijo.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Doma in po svetu

V notranjem ministristvu je bila pod predsedstvom notranjega ministra velika konferenca, katere so se udeležili vsi bani, komandant orožnikov in višji policijski uradniki.

Vojvoda Kentski se je v soboto odpeljal iz Brda skozi Ljubljano v Zagreb, odkoder odpotuje v Split. Grški princ Peter je prišel v Zagreb.

Pomočnik zunanjega ministra Združenih držav Sev. Amerike potuje po Jugoslaviji ter je iz Blede odpotoval v Bosno.

V Sofiji se je pričel kongres slovenskih železničarjev. Na kongresu so zastopani češkoslovaški, jugoslovanski, poljski in bolgarski železničarji.

Pogajanja za likvidacijo dvolastniških posestev ob bolgarsko-jugoslovanski meji se bodo začela dne 16. avgusta v Beogradu.

Na običnem zboru CMD v Kočevju sta podala predsednik družbe inž. Mačkovšek in tajnik ravnatelj Gruden obširni poročili o stanju naših manjšin v Italiji in Avstriji ter naših narodnostnih razmerah v Kočevju, Prekmurju in na severni meji. Kljub izjavi grofa Ciana ob podpisu sporazuma z Italijo je še vedno mnogo Slovencev konfiriranih. Po sporazumu so se razmere le malenkostno zboljšale. Na Koroškem pa je pritisk na naše ljudi vedno hujši. Kar se pa tiče razmer v Sloveniji, pa se še vedno ponavlja stara pesem, da še nismo dozoreli za sistematično manjšinsko politiko. CMD ima danes 118 podružnic ter šteje vsa družba 10.000 članov. V resoluciji se med drugim zahteva, da se v narodno mešanih predelih podrede strankarski interesi splošnim nacionalnim. Ni razveseljivo, da je treba to še posebej priporocati.

V nedeljo se je začel v Zagrebu kongres hrvatskega gasilstva v proslavo 60-letnice. Kongresa se je udeležilo tudi več tisoč gasilcev iz Slovenije. Pred odkritjem spomenika hrv.-slavonskemu gasilstvu je izjavil starešina varaždinske župe Dolanski, da izstopajo hrvaški gasilci iz Jug. gasilske zveze in da snamejo zato z uniform tudi vse njene znake, ker so zvesti pristaši dr. Mačka. Razkol je torej popoln.

Na šahovski olimpiadi je v Stockholmu dosegla Jugoslavija s 40 točkami 9. mesto. Za njo je še 10 držav. Prva je USA s 54,5 točkami, 2. Madžarska, 3. in 4. pa Argentina in Poljska.

Trgovinsko ministristvo je izdalo koncesijo, da more delovati v Jugoslaviji angleška banka »Allied Banking Corporation of Great Britain«. Banka pa ne bo smela sprejemati hranilnih vlog niti eskontirati menic.

Urad italijanskih državnih železnic se bo v najkrajšem času odpel v Beogradu.

Ameriško-jugoslovanska družba, centrala Newyork, podružnica Beograd je imela lani 1,7, skupno s prenosom z l. 1935 pa 2,1 milijona din čistega dobička. Bilančna vsota je znašala 69 milijonov din.

Znano lesno velepodjetje »Slavonia« bo prešlo, kakor poroča »Jugoslovanski Kurir«, v angleške roke. Dosedaj je bilo podjetje last Prastidione.

V Beogradu je bila ustanovljena delniška družba »Rudopromet« z glavniico 1 milijona din. Družba bo izkoriščala naše rudnike svine, cinka in bakra. Glavni delničar nove družbe je družba »Metal«, ki je v nemških rokah.

Na Sušaku se gradi nova ladjeladnica, ki bi gradila motorne ladje za tovarni promet do 500 ton nosilnosti.

Jugoslovanski tovarni parnik »Plavnik« je bil te dni ustavljen od španske nacionalistične vojne ladje »Canarias« ter s silo odveden v Mello zaradi lažne denunciacije

španske vohunske bande v Marseilleu, ki pa je bila med tem že aretirana. Z vsi pravico zahteva Jugoslavija, da se škoda, ki jo ima družba »Oceania« zaradi tega nasilja, povrne.

Industrialci v Karlovcu so odločno nastopili proti temu, da bi se odpravil okrožni urad za zavarovanje delavcev v Karlovcu. Urad se je nameraval odpraviti, ker je močno pasiven.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Sarajevu bo zgradil v Zenici bolnišnico s 30 do 35 posteljami.

Štarka delavcev v tvornici koč Zige Deutscha v Osljeku se je tako zelo poostrišla, da je bila naprosena banska uprava za intervencijo.

Škoda od toče in povodnji zaradi zadnjih neviht se ceni v savski banovini na 20 milijonov din.

Veliki rečni parnik »Princesa Jelizaveta« je trčil na Tisi z remorkerjem »Banat«, ki je dobil tako težke poškodbe, da se je takoj potopil.

Turčija je v svoji ladjedelnici zgradila prvo podmornico, ki je bila v nedeljo slovesno spuščena v morje.

Število brezposelnih oseb je v Nemčiji od 31. julija do 7. avgusta padlo od 1.170.000 na 563.000.

Sovjetska letalca čez severni tečaj sta zaradi izredno težkih vremenskih razmer zašla in se morala najbrže spustiti v arktičnih krajih na tla.

Italijanski hidroplan z letališča Curun je padel v morje. Od petih mož posadke so trije utonili.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Sadja in povrtnine je na ljubljanskem trgu toliko, kakor da bi bili že sredi jeseni. Zato so tudi cene primeroma nizke. Samo perutnina in jajca so draga. Povprečno velja par piščancev od 24 do 28 din. Pri tem pa je lepe perutnine na trgu zelo malo, ki je seveda tudi dražja.

Cene sočiva in zelenjave so se ustale. Paradižniki so po 3 din kg, dočim so bili lani v tem času po 2 din. Zgodnje zelje se prodaja po dinarju glavica. Mnogo cenejši ko lani pa je strožji fižol, ki se prodaja po 150 din kg, dočim je bil lani po 2 do 250 din. Kumar je na trgu zelo mnogo, njih cena je ostala neizpremenjena. Kumarice za vlaganje so 100 za 5 dinarjev. Grah se prodaja po 3 do 350 din, torej po isti ceni ko lani. Najlepsi krompir se dobi že po 1 din kg. Sladka paprika se prodaja po isti ceni ko lani, štiri paprike za en dinar.

Sadje je v splošnem letos cenejše ko lani. Dražje so le breskve, ki se prodajajo po 14 do 16 din za kg. Mnogo je na trgu tudi brusnic, ki so precej cenejše ko lani. Lepe brusnice se dobe po 4 din. Grozdje se dobi že po 6 do 8 din kg. Boljše vrste so seveda dražje. Lepa namizna jabolka so po 6 din, češplje boljše vrste pa po 4 do 5 din. Rdeče maline se prodajajo po 4 do 5 din liter. Hruške se dobe že od 3 din dalje.

Radio Ljubljana

Torek, dne 17. avgusta. 12.00: Slavnj tenoristi (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura — 19.50: 10 minut zabave — 20.00: Plošče — 20.10: Socialna zaščita žene in otrok (Rudolf Smeru) — 20.30: Koncert pevskega zbora »Cankar«. Zbor vodi g. Kristo Perko — 21.15: Orgelske točke (plošče) — 21.30: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Sreda, dne 18. avgusta. 12.00: Baletna glasba (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Mozaik (plošče) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: Žene v naših narodnih plesih — 19.50: Šah — 20.00: Koroške pesmice (plošče) — 20.10: Mladinska ura: Ljudske igre na Koroškem (prof. Niko Kuret) — 20.30: Vokalni solistični koncert Marjana Ruda s spremljevanjem radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Sestre Stritar, narodne pesmi.